

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

Молодь – це та верства населення, від якої природно залежить розвиток нашої країни в найближчі 10 років. Молоде населення мають в наявності потрібні здібності, реалізація яких може досить вагомо покращити соціальну та економічну ситуацію в суспільстві та оживити національні, традиційні, патріотичні та духовні здобутки українського населення.

В українському законодавстві присутнє наступне визначення терміну «молодь»: «...це юридично дієздатні, повноправні члени суспільства, які перейшли від дитинства (життєвого періоду розвитку людини) до життя дорослого, усвідомленого, самостійного та незалежного». Крім того, «молодий працівник – це фізична особа, громадянин України віком до 35 років, випускник професійнотехнічного або вищого навчального закладу (ВНЗ).

Україні властиве збільшення рівня безробіття серед молодого населення, здорожчення вартості нормальних соціальних умов проживання та рівня життя, змушує молодь раніше ставати самостійними та ставати незалежними. Внаслідок сучасних вимог суспільства вікові межі такої соціальної категорії як молодь може варіюватися. Наприклад, аналітичні показники безробіття молодого населення в Європейському Союзі виділюють молодь у вікову групу від 15 до 24 р. Представників Міжнародного валютного фонду (МВФ) [1, с. 26–28] встановили, що кризи в економіці є фактором, що максимально зумовлює безробіття серед молоді, рівень такого безробіття в 3 рази перевищують рівень дорослого безробіття.

Високий рівень безробіття серед молодого населення є результатом фінансово-економічних криз в світі, адже економічний розвиток кожної країни нерозривно пов'язаний з забезпеченням молоді робочими місцями. Як зазначалося у звіті МВФ «Перспективи розвитку світової економіки» [2] аналітики передбачають підвищення швидкостей росту всесвітньої економіки у 2025 р. до 3,5%, а в 2030 р. – до 3,6%. Але, спостерігаючи та аналізуючи сьогоднішню ситуацію яка склалася в світі є в наявності серйозні ризики, які взаємопов'язані та безпосередньо впливають на рівень безробіття та створення нових робочих місць.

Насамперед вищезазначені ризики пов'язані з слабкими та непродуктивними рішеннями державних органів, які не тільки негативно впливають на швидкість регенерації ринку праці, а й впливають на зайнятість молодого населення нашої країни. До негативних неекономічних чинників, які безпосередньо впливають на ринок праці, можна віднести внутрішньополітичну напруженість та воєнні дії на Сході України, корупцію, погана інфраструктура та ін.

Згідно дослідження Міжнародної організації праці (МОП), встановлено, що на планеті всесвітній рівень безробіття молодого населення становить 13,1% та налічується майже 76 млн безробітних молодих людей віком від 15 до 34 р., що в 3 рази більше ніж рівень дорослого безробіття.

За прогнозами Світового банку, всесвітній рівень молодіжного безробіття зріз на 1,3% та в наступних п'яти років не передбачується тенденції до зниження. На планеті налічувалося більше 71 млн молодого населення мали статус безробітного у 2018 р., та на початку 2020 р. даний показник становив 79 млн осіб.

Якщо аналізуючи кількість безробітних віком від 15 до 23 р., то очевидно, що в даному віці молоді люди навчаються і тільки деякі працюють, або шукають роботу. Після закінчення вищого навчального закладу перед молодими людьми віком від 23 р. постає проблема з пошуком першого робочого місця та працевлаштування. Молоді фахівці обирають два метода пошуку місця роботи:

1. пасивний: реєстрація у центрі зайнятості та очікування, доки з'явиться нове робоче місце, але поки випускник очікує - він тратить важливий час, який можливо б використати з більшим результатом.

2. активний: самостійно займаються пошуком роботи та працевлаштовуються на бажаній вакансії [3].

Але існує особлива група молодих людей, які обирають підприємницьку діяльність, як основний вид своєї діяльності. Згідно статистичних спостережень встановлено, що від 8 до 15% молодих людей здатні ризикувати, проявляють самостійність та організовують власну справу. Згідно головного нормативно-законодавчого документа нашої країни - Конституції України - кожному українцю надано право займатися підприємницької діяльністю. Вільний та свідомий вибір підприємницької діяльності, як основного виду діяльності є одним із властивостей цивілізованого суспільства, що наділяє кожному правоздатну фізичну особу правом покращувати індивідуальний добробут та добробут своєї сім'ї шляхом самозайнятості. Аналізуючи характерні особливості сучасної молоді, то одним із першочергових їх прагнень є отримання особистої і фінансової самостійності, але є певні причини які стримують молодь організовувати власну справу: побоювання невдачі, нестача коштів і елементарна невпевненість у собі стримує молодь займатися підприємницькою діяльністю. Підприємницька діяльність є важливим джерелом доходу та зайнятості для населення країни, яка потребує стимулювання зі сторони державних органів, а також формування та реалізації державної політики з метою надання альтернативних можливостей зайнятості громадян, в тому числі, для працевлаштування молодих випускників. Молодь - найактивніша частина суспільства, яка швидко реагує на будь-які зміни в бізнесі та ефективно впроваджує їх у власне життя. Тому варто вважати, що молодь має куди більший потенціал і здатність до підприємницької діяльності, ніж інші вікові групи [4].

Молодіжне підприємництво – це основна деталь зниження рівня безробіття серед молодих людей та створення нового малого та середнього бізнесу і, відповідно, додаткових вакансій для інших громадян. Розвиток молодіжного

підприємництва є одним із головних курсів економічної політики українського уряду.

Але на даний час популяризація підприємництва серед молоді відбувається дуже повільно. В Україні сектор малого та середнього бізнесу налічує майже 2,0 млн. суб'єктів господарювання. Крім того, близько 12% молодого населення віком від 20 до 25 р. займаються підприємницькою діяльністю. В Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «передбачена державна підтримка підприємницьких ініціатив молодіжного підприємництва», але незадовільний суспільний та економічний стан нашої держави, не дає можливість виконати прописані норми даний закон та вповній мірі реалізувати вищезгаданий закон через дефіцит коштів в бюджеті країни. В разі якщо б норми та статті реалізувалися в повній мірі, то молоді підприємці мали б змогу отримати значну фінансову допомогу, а організувавши роботу щодо ефективного механізму державної молодіжної політики зі зайнятості та працевлаштування – стимулювало б молодих підприємців створювати нові робочі місця. Але Державною службою статистики України підчас збору статистичної інформації не здійснюються розмежування підприємців на вікові групи. І зв'язку з цим державні програми щодо підтримки підприємництва направляється для всіх підприємців не виділяючи молодих власників бізнесу [5].

«Молодіжне підприємництво являє собою особливий вид економічної активності молоді, спрямований на досягнення економічних інтересів, розкриття творчого потенціалу та самореалізацію». Молодіжне підприємництво, виконує наступні загальносуспільні функції, такі як: соціально-економічну, політичну, ресурсну та демографічну [4].

Для того, щоб чітко розуміти про які вікові групи йдеться мова в ЗУ «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» №2998-ХІІ від 05.02.93 (зі змінами та доповненнями від 04.11.18 №2581-VIII) зазначено, що «молодь (молоді громадяни) – це громадяни України віком від 14 до 35 років». Згідно даних Державної служби статистики молоде населення країни становить 11 млн осіб, найбільш чисельною віковою групою являється група осіб віком від 25 до 34 років, які народилися в період Радянського союзу та на початку незалежності України. Крім того спостерігається збільшення частки молодих містян в порівнянні з сільськими жителями (73% до 27% відповідно), молоді люди відають перевагу таким містам, як Київ, Харків, Дніпро, Одеса та Львів. Варто зазначити, що визначення поняття «молодіжне підприємництво» в законодавстві України відсутнє. Зважаючи на важливість ролі самозайнятості молодих громадян та його вплив на рівень безробіття, в українській нормативно-законодавчій базі повинно бути наступне визначення терміну «молодіжне підприємництво», а саме: «це господарська діяльність здійснювана на свій власний ризик особою у віці від 14 до 35 років або підприємницькою командою, до складу якої входить не менше 70% учасників тієї ж вікової категорії з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту» [2].

В законодавчих актах України також повинно бути надано визначення терміну «молоді підприємці». Зміст, якого повинен бути наступний: «це особи, які на момент набуття статусу фізичної особи-підприємця або засновника

юридичної особи входять у вікову групу від 14 до 35 років, яка реалізує свою здатність до праці шляхом самостійної, ініціативної на власний ризик діяльності, яка відповідає чинному законодавству з метою отримання прибутку». Хоча в деяких законодавчих програмах фінансування молодіжних фермерських господарств (або сімейних ферм) зазначено, що для отримання державної допомоги засновнику не повинно перевищувати 40 років [6].

Молодіжне підприємництво - це дуже складний сектор, який вимагає особливо серйозної уваги з боку державних органів та її підтримки не тільки в фінансовому плані, а й з приводу навчання, консультування, супроводження та консалтингу. На сьогодні в Україні існує чимало регіональних програм розвитку мікропідприємництва, але в них не робиться акцент саме на молодіжне.

Література

1. Гросул В.А., Дядюк М.А., Зубков С.О. Сучасний досвід, проблеми та перспективи розвитку молодіжного підприємництва в Україні. *Збірник Наукових праць ХДУХТ*. 2018. Вип. 27. с. 66-82 URL: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2768/1/%d0%93%d1%80%d0%be%d1%81%d1%83%d0%bb%2c%20%d0%94%d1%8f%d0%b4%d1%8e%d0%ba%2c%20%d0%97%d1%83%d0%b1%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0.pdf>
2. Karнаushenko, A., Petrenko, V., Tanklevska, N., Borovik, L., & Furdak, M. (2020). Prospects of youth agricultural entrepreneurship in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 6(4), 90-117. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.06>
3. Боровік Л.В. Місце і роль господарств населення у розвитку сільськогосподарської галузі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20, частина 1. С. 60-64.
4. Боровік Л.В., Танклевська Н.С. Вплив інвестиційної політики на формування екологічного інвестиційного потенціалу сільського господарства. *Інтелект XXI*. 2019. №3. С. 121-125
5. Наукові дослідження в умовах глобалізації сучасного світу. Частина 1: Серія монографій / [авт.кол. : Л.В. Боровік, І.Я. Львович, Л.В. Начева, М.В. Рибалкін, В.М. Соколов и др.]. - Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2020 - 200 с. : іл., табл. - (Серія «Інноваційні наукові досягнення», Книга 1). URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/5040?show=full> (дата звернення 21.01.21)
6. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. *Міжнародний науковий журнал «Фінансовий простір»*. 2019. № 3 (35). С. 139-147